

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

11.11.2025. Nr. 1-5/228

Labklājības ministrijai
lm@lm.gov.lv

Par informēšanu

[1] Tiesībsarga biroja darbinieki 2025. gada 3. oktobrī iepriekš nepieteiktā vizītē Daudzfunkcionālajā sociālo pakalpojumu centrā “Vecružina” (turpmāk – Centrs) veica ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumā ievietoto bērnu tiesību ievērošanas pārbaudi.

Pārrunājot ar Centra vadītāju bērnu sadzīves apstākļus, noskaidrots, ka Centrā nepiemēro Ministru kabineta 2024. gada 27. augusta noteikumus Nr. 568 “Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā esoša bērna patstāvīgas dzīves iemaņu apguvei piešķiramās naudas summas apmērs, tās piešķiršanas un izlietošanas kārtība”, jo šī normatīvā akta esība nevienam nebija zināma. Vadītāja atzina, ka normatīvais regulējums mēdz būt sarežģīts un izsekot tā izmaiņām ir grūti.

[2] Bērni, kas atrodas ārpusģimenes aprūpē, tostarp ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, ir atzīstami par sevišķi aizsargājamiem. Institūcijas, kas nodrošina bērnu aprūpi, pilda valsts funkciju, rūpējoties par bērniem, kuriem nav iespējas augt ģimenē. Tāpēc ir svarīgi nodrošināt, ka visas šo bērnu tiesības tiek īstenotas pilnā apmērā.

ANO Bērnu tiesību konvencijas 3. pants nosaka, ka visās darbībās attiecībā uz bērniem primāri jāievēro bērna vislabākās intereses. Normatīvie akti, kas nosaka tiesības un atbalstu ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem (kā, piemēram, minētie Ministru kabineta noteikumi), ir tieši vērsti uz bērna labāko interešu nodrošināšanu.

Nezināšana par saistošiem normatīvajiem aktiem rada situāciju, kad tiek nepamatoti kavēta bērnu tiesību un likumā paredzētā atbalsta īstenošana. Lai gan atbilstoši Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 2. panta otrajai daļai neviens nevar aizbaidināties ar oficiālajā izdevumā publicēto tiesību aktu vai oficiālo paziņojumu nezināšanu, konkrētais gadījums Centrā skaidri demonstrē, ka paļaušanās tikai uz oficiālo publikāciju ne vienmēr ārpusģimenes aprūpes iestādēs nodrošina nepieciešamo tiesību normu tūlītēju piemērošanu. Līdz ar to bērnu interešu nodrošināšanas nolūkos būtu apsverama nepieciešamība institūcijas nepastarpināti informēt par visiem aktuālajiem grozījumiem un jauniem normatīvajiem aktiem, kas skar ārpusģimenes aprūpē esošos bērnus.

[3] Pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 65.² panta 3. punktā noteikto tiesībsarga kompetenci iesniegt priekšlikumus, kas veicina bērna tiesību ievērošanu, lūdzam Labklājības ministriju apsvērt iespēju izveidot mehānismu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju tiešai un operatīvai informēšanai par visiem jaunajiem vai grozītajiem normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz institūciju kompetenci un tieši skar bērnu tiesības un atbalstu. Lūdzu sniegt atbildi Tiesībsarga birojam **līdz 2025. gada 5. decembrim.**

Tiesībsardzes pilnvarojumā

Bērnu tiesību nodaļas vadītāja

Laila Grāvere